

ชื่อเรื่อง : คุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ผู้วิจัย : นายณัฐพล ชุมวรฐายี
ประธานที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาที พ.ต. ดร.นพดล เจนอักษร
กรรมการที่ปรึกษา : ดร.วิเชียร เกตุสิงห์
: ดร.บุญเลิศ ไพรินทร์
ประเภทสารนิพนธ์ : วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2549.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบคุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างและจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบคุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งการศึกษาวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนแรกเป็นการสังเคราะห์เอกสารและการเก็บข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพจากภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบต่างกรณีต่างพื้นที่ (Multi Case-Site) จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โรงเรียน และต่างจังหวัด 2 โรงเรียน พบว่ามีกลุ่มตัวแปรที่สำคัญ จำนวน 11 ด้าน ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านหลักสูตรสถานศึกษาด้านครู ด้านสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ด้านวิธีสอน ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการบริหาร ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างและจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบคุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factors Analysis) ซึ่งประชากรในการศึกษา คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9,600 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 108 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน โดยมีผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดที่ได้จาก

การศึกษาในขั้นตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับองค์ประกอบของ
คุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับแบบสอบถามคืน
จำนวน 93 โรงเรียน จาก 108 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.11 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ
วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factors Analysis) พบว่ามีองค์ประกอบที่
เหมาะสม จำนวน 8 องค์ประกอบ ตามลำดับ คือ 1) ด้านสื่อ/อุปกรณ์การศึกษาและงบประมาณ
2) ด้านคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียน 3) ด้านคุณลักษณะนักเรียน 4) ด้านเครือข่ายทางการศึกษา
และการบริหารจัดการ 5) ด้านหลักสูตรสถานศึกษาและนโยบาย 6) ด้านวิธีการสอน 7) ด้าน
คุณลักษณะครู และ 8) ด้านสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ทั้ง 8 องค์ประกอบนี้สามารถ
อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ ร้อยละ 56.88

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ คุณภาพของโรงเรียนการศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์มาพัฒนา
เป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยวิธีการจัดสนทนากลุ่ม
(Focus Group) สรุปได้ว่าคุณภาพโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 มาตรฐาน 65
ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 สถานศึกษามีสื่อ/อุปกรณ์การศึกษาและงบประมาณที่สอดคล้องกับ
ความต้องการ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษา
มีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาและมีการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน
10 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ
นโยบาย ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 6 ครูมีความสามารถในการสอน
ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 7 ครูมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น
สวยงามและ อาคารสถานที่มีความมั่นคงปลอดภัย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้

Title : THE QUALITY OF BASIC EDUCATION SCHOOLS
AS STAKEHOLDERS' CONCEPT

Author : Mr.Natpol Chumworatayee

Major Adviser : Assist. Prof. Maj. Dr. Nopadol Chenaksara , RTAR.,
Adviser : Dr. Wichein Katesingha
: Dr. Boonlert Pairindra

Type of Degree : Doctor of Philosophy Degree in Educational Administration
(Ph.D. in Educational Administration),
Naresuan University, 2006.

Abstract

The purposes of this research were to study the factors of the quality of basic education schools, to find out the ranking of factors related to the quality of basic education schools and to design standard and indicator of basic education schools.

There were three steps of studies: (1) to study and design factors of the quality of basic education schools from related texts and theories and by multi case-site qualitative research. There were 11 factors of the quality of basic education schools consisting of education policy, school curriculum, teacher characteristics, media and education equipments, teaching method, school administrator characteristics, budgeting, school buildings and environment, administration, school network and students characteristics; (2) to find out the ranking of factors related to the quality of basic education as of stakeholders' concept by exploratory factor analysis. Samples consisted of 108 schools from all basic education schools in Thailand. Instrument used for collecting data was a questionnaire with two parts; Part one covered general data, and Part two was the 5-items rating scale questionnaire concerning factors of the quality of basic education schools. The results revealed that there were 8 factors as follows : media/education equipments and budgeting, school administrator characteristics, student characteristics, education network and administration, school curriculum and education policy, teaching method, teacher characteristics, and school building and environment. All factors could

be explained variance of variables about 56.88% (3) to design standard and indicator of basic education schools by developing the analysed factors validating with focus group technique. The results indicated that there were 8 quality standards with 65 indicators of the basic education schools.

